Pohádkové putování lesem Včelným

hotel**** Studánka

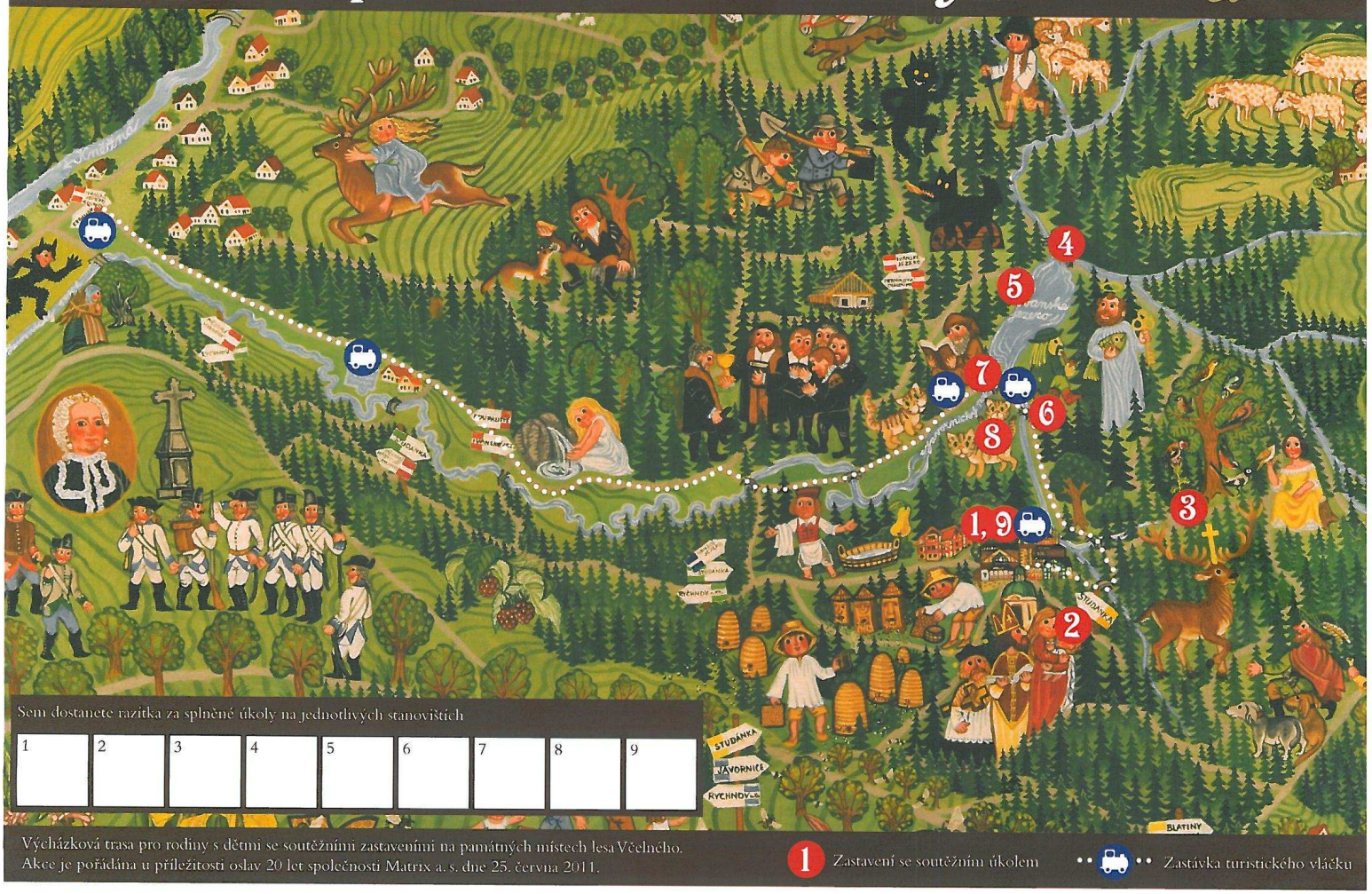

Sem dostanete razítka za splněné úkoly na jednotlivých stanovištích

1	2	3	4	5	6	7	8	9

Výcházková trasa pro rodiny s dětmi se soutěžními zastaveními na památných místech lesa Včelnýho.
Akce je pořádána u příležitosti oslav 20 let společnosti Matrix a. s. dne 25. června 2011.

1 Zastavení se soutěžním úkolem

Zastávka turistického vláčku

LEGENDA SOUTĚŽNÍCH ZASTAVENÍ

1, 9 – LETOVISKO STUDÁNKA

Letovisko Studánka se nachází v přírodním parku les Včelný, který je v těsné blízkosti Rychnova nad Kněžnou. Bylo vždy hojně navštěvovaným a oblíbeným místem pro trávení volného času. Již od 17. století sloužilo k lázeňským a rekreačním účelům. Toto místo a jeho okolí bylo vždy obestřeno mnoha pověstmi a příběhy díky řadě památných míst a pozoruhodností. Řadu z nich stojí za to si připomenout a díky tomuto vznikla i tato publikace.

*Objekt hotelu bude v kategorii Business Class ***/**** a vila v kategorii Economy **. Celý areál nabízí celkem 96 lůžek, restauraci, vinárnu, salonek, konferenční sál, bowling, wellness, spa a beauty. V exteriérech vznikl přírodní amfiteátr, dětské hřiště, víceúčelové hřiště, minigolf, putting green a lanové centrum.*

Ještě něco málo ke znovuobnovení letoviska. V roce 2006 byl hotel, vila a přilehlé pozemky koupeny firmou MATRIX a.s.. Jednou z podmínek prodeje od Města Rychnov nad Kněžnou bylo zachování jeho původní funkce areálu s volným přístupem veřejnosti. V letech 2008 – 2010 místo původní budovy hotelu vznikla nová, vila prošla náročnou rekonstrukcí dle návrhů ing. arch. Aleše Granáta ze společnosti AG ATELIER s.r.o. Kostelec nad Orlicí. Generálním dodavatelem stavby byla stavební společnost PRIMA, s.r.o. z Hradce Králové. Částečně tento projekt byl financován z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, pod prioritní osou 3 Cestovní ruch, oblast podpory 3.1 – Rozvoj základů infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti Cestovního ruchu. Agenturou, která administrovala tento projekt, bylo Centrum evropského projektování a.s., Hradec Králové.

Záměrem bylo vybudovat areál, který bude schopen uspokojit požadavky dnešní moderní společnosti a zároveň svou architekturou zapadat do krásného přírodního prostředí.

V příjemné atmosféře nabídne již v minulosti ceněné trumfy:
léčivou vodu + přírodní prostředí + příznivé podnebí.

2 – SVATÝ HUBERT

Svátek Svatého Huberta slavíme 3.11. a toho dne začínají tradiční Hubertovy hony. Sv. Hubert je nejznámější jako patron myslivců a střelců, ale i loveckých psů, také chrání před psím kousnutím a psy před vzteklinou. Vysloužil si tyto povinnosti svou přílohou s jelenem. Původem byl z akvitánského šlechtického rodu a manželku ztratil při narození prvního dítěte. Žal ho vyhnání do lesů, kde hledal útěchu v lovu. Jednoho dne spatřil jelena, který nesl mezi parohy svítící kříž. Tento zážitek Huberta odvedl od zábav, přijal kněžské svěcení a nakonec se stal biskupem. V různých knajích jsou s jeho svátkem spojeny různé zvyky. Někde se svítí chléb, sůl a voda, aby byl člověk jejich požitím chráněn před psím kousnutím. Tzv. Hubertův chléb si poutníci odnášejí ze Svatého Huberta v Ardenách k ochraně svých domácích zvířat. Loveckým psům se vypaloval do čela otisk tzv. Hubertova klíče, aby se nebáli vody. Úcta ke Sv. Hubertovi se uznášela především od 15. století. Byly zakládány Hubertovy rytířské řády a různá bratrstva. V Bavorsku bylo bratrstvo Sv. Huberta či lovecké trubky z roku 1444. Byla to společnost urozených pánů a dam, s náboženskými povinnostmi, jejichž odznakem byla lovecká trubka. Bratrstvo zaniklo, ale r. 1708 je obnovil kurfiřt falcký jako Řád Svatého Huberta. Je to vyní nejvyšší bavorský řád. U nás byl Řád Svatého Huberta založen hrabětem Šporkem. Řád přijal například císař Karel VII., polský král August II., pruský král Bedřich Vilém a ruská carevna Alžběta.

3 – SEDMIHLÁSEK

Jedné z cest, které protkávají les Včelný, se říkalo koncertní cesta. Do všelijakých slavností a zábav ve Včelném a na Studánce patřilo i pořádání koncertů. V Rychnově se narodilo nebo působilo mnoho hudebníků. Odtud pocházel renesanční varhaník a skladatel Jiří Rychnovský. Na začátku 20. století navštěvoval rychnovské gymnázium nadaný student Miroslav Krejčí. V Rychnově získal základy hudebního vzdělání u Anatola Provazníka. Vedle pražské konzervatoře vystudoval na univerzitě hudební vědu, přírodopis a zeměpis. Stal se pedagogem a skladatelem. Zanechal velmi rozsáhlé skladatelské dílo. Jedna z jeho prací však zůstává ztracena. Souvisí s jeho zájmem o přírodu – pořídil notový záznam zpěvu ptáků. Představme si, že pan profesor kráčí po koncertní cestě a malý orchestr mu vyzpěvuje do kroku. Kapelníkem je sedmihlásek. Daleko je slyšet: řidydým – řidydým – de – der – hej – de – der – hejdeder – huj – dadě – dadě – dadě – hit – hit – hit – hethit. Podle toho dadě ho vždycky poznáme. Přidává se pěnkava, jejíž krátká písnička zní od časného jara: rrrr – čaf – čaf,čaf,čaf,čaf – tajták. Silným a pronikavým: cerr – cer přizvukuje drobounký střízlík a stehlíček: štyglic – štyglilit. Brhlík hlasitě hvízdá trylky. Konipas jasným hláskem: živ – li's švitoří. A modřinka volá: tetetetetet. Na rozloučenou za ním pěnkava ještě pokřikuje: spěchej – spěchej – bude brzo večer!

4 – U RYBÁŘE

Skrytá v údolí uprostřed lesa rozlévá se malá přehrada na Javornickém potoce. Sedm metrů vysoká hráz je 82 metrů dlouhá. Patří k nejstarším a nejmenším přehradám v Českých zemích. Stavbu této přehrady navrhoval obci už r. 1888 bývalý starosta Jan Procházka. Na podporu stavby snesl mnoho argumentů. Například zásobu vody v dobách sucha, zásobu ledu pro pivovar i jiné podniky, ale hlavní cíl byl zadržet povodňové přívaly. 14. července 1907 byla dokončena stavba hráze na louce Kristiánce. Tentýž den byla také po vydatných lijácích vydatná povodeň. Voda se valila přes hráz a na skále je dodnes vysekána značka, kam až voda vystoupala. Po devadesáti letech ke značce přibyla nová, kdy se opět při povodni voda převalila přes hráz. Malebné přehradní nádrži si rychnovští zvykli říkat Ivanské jezero. Bývala zde pěkná plovárna, pro odvážné sportovce první sportoviště v Rychnově, také půjčovna loděk a v zimě se na jezero vyhrnuli bruslaři. Obklopeno lesem je jezero rájem pro rybáře. Vždyť rybářský klub byl v Rychnově založen již v r. 1905. Rybáři mají svého patrona, sv. Petra. Petr to nemá lehké, neboť pod jeho ochranou jsou všichni papežové, různí řemeslníci a další profese i místa. Rybáře jistě ochraňuje rád, sám byl rybářem, ale jeho klíč není klíčem k rybolovu, ale k nebeské bráně, kde vládne také počasí. Nepolněvejme ho, aby nám doplál sluníčka.

5 – U POKLADU

Za hrůzyplných válek opravdu lidé zakopávali své poklady a později se občas nějaký našel. R. 1826 dolýval dva chasníci v lese Včelném pařezy. Přitom z jednoho vypadlo několik zlatých mincí a při štípání ještě několik dalších. Dukáty byly turecké a valdštejnské, jak zaznamenal městský kronikář. V té době žil v Rychnově hospodský Josef Balšánek. Veselý, chytrý chlapík, oblíbený sousedy, byl považován za čaroděje. Lidé věřili, že večer před Svatým Janem rozkvétá zlaté kapradí a jeho květ odmyká jalýkoli zámek a úkryt. Na to však Balšánek čekat nepotřeboval. Zařídkával ve své čarodějné knize ducha Fafriela, který mu měl ku pokladu pomoci. Měl pomocníka zvědavého souseda Trichtu. Za jasné měsíčné noci se vypravili s pomocníky do Čertova dolu ve Včelném, kde měl být poklad ukryt. Balšánek sousedy zaprísahal, že nesmějí ani hlesnout. Začal citovat z knihy, Trichta mu odpovídal a dlouho se nic nedělo. Pak se ozvalo houkání sov a skučení psů, měsíc překryl černý mrak a vystrašení hledači pokladu viděli černou vysokou postavu u trhlice a na ní černého psa s ohnivýma očima a jazykem. Jeden pomocník vykřikl hrůzou a všichni se dali na útěk. Že by postava se psem mohl být hajný, je ani nenapadlo. Balšánek skutečně existoval. Do muzejních sbírek se dostala jeho čarodějná kniha. Je to nevelká rukopisná modlitební knížka z r. 1832, na přídeští podepsána majitelem, Josefem Balšánkem. Prvních třináct stran jsou modlitby, ale dále jen zaříkávání k nalezení pokladu a podobně.

6 – U VODNÍKA

V řece Kněžná býval vodník, který se někdy vydával navštívit vodníka v Javornickém potoce. Oba vodníci dovedli měnit své podoby. Večer chodíval do Včelného rybář, aby tu pytlačil. Byl to vysloužilý voják, statný a nebojácný. Javornický vodník se proměnil ve velikou rybu a chtěl ho stáhnout do tůně. Pytlák měl s rybou hodně práce, ale přece se mu podařilo dostat ji do pytle a pospíchal domů. Tou dobou přicházel kněženský vodník na návštěvu a volal: „Bratře, kde jsi?" Z rybářova pytle se dušené ozvala odpověď: „V pytli." Bývalý vysloužilec se vyděsil a utekl. Vodník byl asi od těch dob opatrnější na lidi. Když byla r. 1907 na Javornickém potoce postavena hráz pro přehradu, nazvem získal pro sebe dost místa. Voda potoka zalila louku, která se jmenovala Kristiánka, a vodník na památku přijal jméno Kristián. Zprávy o tom, že by kazil sport plavcům, veslařům či rybářům, nemáme. Ani o dušičkových hrníčkách nevíme nic. Zato 28. září 2002 si rychnovští udělali radost. Přičiněním Pavla Ješiny, hajného ve Včelném, vytvořil J. Sršeň ze zámělského pískovce vodníka Kristiánka, aby hlídal Ivanské jezero.

7 – POUSTEVNÍK

Prvním českým poustevníkem byl Ivan. Žil v devátém století v povodí Berounky. Pochován byl ve své poustevně u Loděnického potoka, kde brzy vznikla kaple, proboštství a benediktinský klášter. Tomu místu se říká Svatý Jan pod Skalou. Když nastala renesance úcty k blahoslavenému Ivanovi, konaly se sem poutě. Počátek 18. století byl přízivný pro poustevníky. Katoličtí velmoži zřizovali na svých panských poustevny pro takové osamělé sluhy boží. Poustevníci se rozmnožili a hádali se s řádovými mnichy. Pražská arcibiskupská konsistoř rozhodla r. 1732, aby všichni poustevníci utvořili jeden řád a nazývali se ivanité. Byli žít zbožně, nosit hazuku s kapucí hřebíčkové barvy s bílým provazem v pase, škapulířem, křížkem a růžencem. Jeden z ivanitů se asi usadil nad Javornickým potokem, postavil si poustevnu na skále a vytesal si k ní úzké schody. A co bylo s tím čertem, jehož kopyto uviděl Ivan ze své skály, myslel, že se čert koupe v potoce a hodil na něj balvan? V lese a podél vody roste několik rostlin, kterým se lidově říká koňské kopyto. Je to podběl, kopytník a devětsil. Kdoví, z jakého pramene se Ivan napil a co tam vlastně viděl. Poustevníkům odzvonil Josef II. Jednoduše je zrušil r. 1782. Museli odložit hábit a ušít z něho světský šat, pokud by nechtěli zůstat při chrámech jako kostelníci. Zakázání poustevníci ale úplně nezmizeli. Kteří nechtěli být kostelníky, přestěhovali se do lidových betlémů. Najdeme je většinou v jeskyni, nebo u kaplíčky, v hábitu hřebíčkové barvy, s růžencem u pasu.

8 – U KOČEK

V lese Včelném byly prý ještě v 18. století patrné zříceniny nějakého rytířského sídla. Lidé mu říkali Kočičí hrad. Jakémusi šlechtici či měšťanu sem prý utekly dvě kočky, které vodil s sebou na procházku jako dva psíky. V hradních troskách, či spíše ve skalních rozsedlinách, se usadily, rozmnožily a v noci zde ječely, prskaly a mňoukaly jako celé peklo čertů. Nikdo zde však kočky od té doby neviděl. Místo pod Kočičím hradem bylo ze tří stran obklopeno strmými skalami, které se svými trhlinami zdály nedostupnými. Čtvrtá strana byla oblouková se zdvihající úval, tvořený severním bokem chlumu, který se skláněl povlovně k potoku a byl vymýcen, takže se na volném prostranství mohl rozložit celý tábor. Zde se skrývali Čeští bratří v dobách pronásledování, o čemž vypovídá nápis na Ivanské skále naproti Kočičímu hradu. V tomto místě se odehrávají scény románu Josefa Svátka z doby temna Cikánova pomsta. Josef Svátek měl v Rychnově provdanou dceru, sám byv pražským rodákem. Byl historikem, žurnalistou i romanopiscem. Zabýval se především dějinami doby rudolfínské, třicetileté války i tzv. temna. Snažil se dávat českou historii do světového kontextu. Výčet jeho historických románů činí 23 svazků.

Na akci spolupracují: Hotel Studánka, Městské lesy Rychnov nad Kněžnou, s.r.o., DDM – Děčko Rychnov nad Kněžnou, TJ SOKOL Lukavice, ZŠ Mozaika o. p. s., OS Brouček, Myslivci Lukavice, o. s. Romodrom, Mgr. Martina Kovářová.
Akce je pořádána ku příležitosti oslav 20 let firmy MATRIX a. s.